

Szerkesztői szállítás

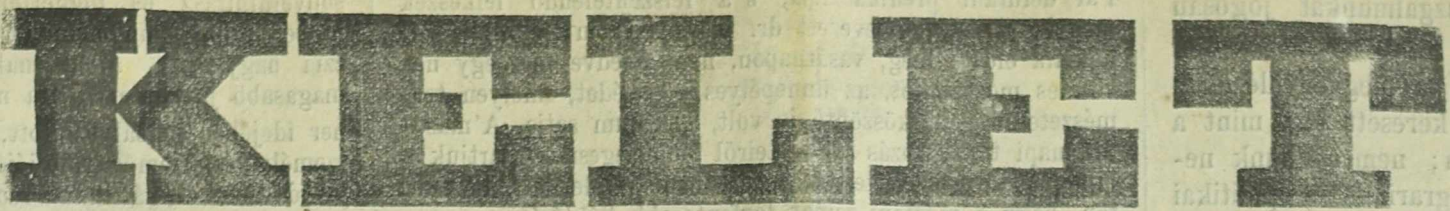
Belső-írányterez 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adhatók vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy órá 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bolygódj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajonál (Wollzeile 22. Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11.).
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9. szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy órá 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Megyerendezés a küszöbön.

I.

(D.) Országsszerte összegyűltek megye bizottmányaink, hogy a megyék szervezésére szükséges lépéseket megtegyék, s habár ez újabb átalakulással nem számíthatunk valamely nagyobb mérvű változtatásra; mert a közeg, mely az 1848-ki megyebizottságokat kicseréli, a végén csak bizottság s nem a régi megyegyűlés, s létszámában még korlátozottabb lesz az 1848-beli bizottmányoknál; mindamellett, miután a régi megyegyűlések visszaállítása a jog-egyenlőség kimondása s az alkotmányos jogélvezők tisztesedése folytán lehetlenné vált; méltó és egyedül possibilis intézmény, hogy annak szervezését hazafias buzgalommal s feladatai fontosságának megfelelő lelkiösmeretességgel hajtsák végre megyebizottmányaink.

Már csak azon cél, hogy az eddigi provisorius rendszer helyett valami rendszeresebb s véglegesebb legyen alkotva, megérdemli a hazafias fáradozást; nálunk azonban nem kevés megfontolni valót is hagy hátra.

Tagadhatlanul fognak felmerülni nehézségek s aggályok, részint megyeink szabálytalan felosztása miatt, melynek folytán az egy megyéhez tartozó tisztségek nem csoportosulnak egy-egy alkalmas központ körül, s azon különböző agrariális viszonyok miatt, melyek közt egyes megyéknek egyes külön kerületei, járásai vagy vidékei egymáshoz állanak a virilis szavazatok honosításával, melyeknél viszonya-

inknak inkább felelt volna meg az, ha a nagyobb birtokot bizonyos censuson felül levők sorából kiválasztott egyének képviselték volna a megyegyűléseken, minthogy a virilis szavazattal igen sok helyütt a megye egyik része, a hol több nagy birtok van, dominálni fogja a másik részt, hol a birtokok kisebbek, s így a virilis szavazatra jogosultak száma a területhez s népességhez nem foghat viszonylani; mindamellett a törvényt, mely már törvény, s melyben a végeredményben sem a házára, sem a megyékre semmi veszély nem rejlik, de igen azon előny, hogy a provisorius állapotnak vége szakad: teljes öszinteséggel kell végrehajtannunk.

A megyerendezési törvény oly elemeket kívánt a megyeközségi ügyek intézésére állandósítani, melyek nemcsak a megyei elemnek, de az egész hazának tényezőit képviselik s a két kamara-rendszer elvének kifejezéseit egy testületben; mert hisz a nagyobb birtok, az értelmiség és a nép egyensúlyban vannak állítva, s ép ez egyensúly mindvégig az eszmék és érdekek összeegyeztetésére, a kölcsönös jogok tiszteletére fogja útálni a megyegyűléseket, ha a meddő viták helyett a valódi magasabb községi élet céljainak megfelelni törekszend.

Nem lehet tehát komolyan fontolni tudó honpolgárnak kifogást tenni az ellen, a mint a tényező elemek lényegét s azoknak egymáshoz egyensúlyozó arányát törvényhozásunk megállapította; a miben a nézetek nagyobb jogosultsággal térhetnek el, az csak a fennemlített tényezők beállításának módozata, s e részben is magára a választási rendszerre s az annak alapján eléállítandó tényezőkre nézve kifogást nem tehetni; mert hisz a közvetlen és szabad választás a jog általános kiterjesztése követelményeinek egészen megfelel; az, hogy a másik tényezőnek befolyása csak pusztán a birtok nagyobb volta által lett megállapítva, habár a választási jog követelményeinek nem felel meg s inkább a végzet, mint a közbizalom alapjaira van fektetve, azonban ezután is, legalább mostani birtokviszonyaink szerint, a legnagyobb részben csak azok fognak a nagyobb birtok jogán a megyék zöld asztalaihoz eljutni, a kik eljutnak azon esetben, ha a törvény a virilis szavazat helyett azt a módszert fogadta volna el, mi-kép bizonyos magasabb censuson felüliek magok kö-

zül választották volna a nagyobb birtok érdekeit képviselő tagokat.

Tehát, ha a formában különböző felfogásokhoz képest gáncoskodhatunk is, a lényeg és az eredmény annyira egyre megy ki, hogy így e részben semmi legkisebb scrupulust is fejünkbe nem vehetünk.

Mi elögszer kifejeztük már a formára nézve ápoltságunkat; különbözik ez a törvény felfogásától, s meglehet, sőt valószínű, hogy később, a mint intézményeink fejlődnek s a nagyobb vagyon, mely más elemeket s más értelmiségi fokozatokat is fog köréből felmutatni, törvényünk e részbeni rendszabálya is át fog idomulni; de mindamellett, hogy mi e forma mellett tudományos és publicisticai szempontból nem buzgunk, távol voltunk mindig, hogy abban valami aggasztót találjunk, sőt meglehetősen számítások alapján tisztába vagyunk az iránt, hogy nemcsak Erdély, de az egész királyság minden megyéiben amaz vagy ezen formával is a dolog egyre menne ki, és a valódi cél: az érdekek arányos képviselése így is, úgy is egyaránt lesz még mostan s talán még sokáig elérve.

Egyetlen aggály merülhetne fel, — a mit már fennebb is említettünk — hogy a virilis jog alapján a megyék egyes részei amazoknak más részei felett lényeges fölényben részesülhetnek, holott oly vidékeken, a hol elaprózottabb birtokok közt középszerű birtokok képezik a legnagyobbakat: ezek ép úgy a nagyobb birtok érdekeinek körébe esnek, mindamellett a megye más vidékén levő sokkal nagyobb birtokok jogi concurrentiája miatt, meglehet, minden ez úton befolyástól el lesznek esve; de ez a baj is inkább csak formai, egyéni, s ugymondva ambícionális baj; mert a végén a lényegben ez nem tesz nagy változást, minthogy a nagyobb birtok érdeke a megye egyik zugában úgy is csak az, a mi a másokban, s így azok, a kik a nagyobb birtok jogán a megye képviselétébe bejutnak, habár mind a megyének csak egyik felében laktának is, csak azon érdeket fogják képviselni, a mit a más részben levő s relative nagyobb birtokosok képviselnének személyes jelenlétükkel.

A lényegben tehát itt sincs valami aggasztó,

és Erdélyi sötét nézete bántja, mely szerint „nemzeti temperamentumunk kizárja magából a philosophiai szemlélődés elemeit.“ Miután szerző Erdélyinek e csak látszólag alapos nézeteit a néplelektan adatai segítségével megcáfolta, a mód, az eszköz után lát, mely hiányzó bölcsészeti életünk fejlesztésére a legalkalmasabb. S ezen eszköz a „Philosophia Chrestomatheia“ akar lenni, mely „a bölcsészet eszméit a magyar olvasó számára közvetlen gondolati alakokban hozzáférhetővé teszi,“ „a bölcsésznek lehetőleg első forrásaiból merített tanait a leghivebb fordítás szemelvényeiben adja, e szöveget utbaigazgató tájékoztató végett objectív jegyzetekkel kíséri, minden korszakot áttekintésül dióhéjba szorított történetével, s a philosophia bármely részében buvárkodni ohajtót a források nyomába vivő bibliographiával, vezet be.“ Ez eszköz kétségkívül nagyon is alkalmas arra, hogy a magyar irodalomnak bölcsészeti olvasmányokban rég érzett hiányát pótolja, hogy a magyar közönséget saját édes anyanyelvén a philosophia eszméivel megismertetvén, benne a buvárlat vágyát fölébressze. Ily módon bizonyára elvethető az önálló gondolat magva, melyet a bölcsészettel rokon szellem gazdagon termő fára növesztethet.

Ez okból gratulálunk Mátrai Ernőnek, mint e nemben szellemi uttörőnek, s üdvözljük munkáját, mint olyat, mely szerencsésen tapint mívelődési organismusunk úterére és sikerrel kecsegtető szert nyújt bölcsészeti pangásunk jobbrafordítására*)

*) Semmit le nem vonván M. E. művének érdeméből — e tétele csak annyit, hogy a tudós ismertető önmagával jön ellenmondásba, midőn fentebb — s igen helyesen — a kultur élet tetőzetének nevezi a bölcsészeti művelődést: itt meg egy — ha még olyan jeles — műtől várja a pangás jobbra fordulását. Mert, szerintünk Erdélyi csak abban téved, hogy túlságosan generalisál, holott csak is a mai magyarról beszélhet vala egy. De hogy a jövő magyarja philosophus lehessen, arra összes szellemi életünk messzi tovább fejlesztése elkerülhetlen. Majd, majd, ha tanügyünk gyökereitől tetőig át lesz alakítva, kifejezve, megállandósítva; majd, ha valamennyi tudomány-ágban önálló s nem a mai — nagy részben sekély művelőink, teremőink lesznek — akkor, de csak akkor várhatjuk a magyar bölcsészet hajnalát, s legkevésbé egy chrestomathia idézheti elő e változást, mely már fogalmánál fogva inkább a könnyű munkára, mintsem a mély tanulmányra szoktatja a használót.

Szerk.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A Philosophia Chrestomatheiaja.

Szemelvények az ó-, közép- és újkor jelentős philosophainak műveiből. Fordította, szerkesztette, magyarázó szöveggel és az illető korszak dióhéjba szorított történetével kísérte Mátrai Ernő. I. füzet. A Sokrates előző görög philosophia.

Valamint az évek négy szaka, úgy van az egyes embernek, sőt nemzetnek is négy kora: mindegyik évszak, mindegyik kor megozza a maga virágát, gyümölcsét, mindegyiknek meg vannak előnyei, hátrányai. Ez áll nem csak az anyagi világot illetőleg, de a szellemi is. Ez utóbbit akarjuk kiválólag szemügyre venni, Mátrai Ernő „A Philosophia Chrestomatheiaja“ című műve I. füzetének megbirálása elején.

Mikép az anyagi világban, úgy uralkodnak a szellemiben is bizonyos törvények, melyeknek nem csak egyes emberek, hanem egész néptörzseknek is alá levén vetve a szellemi tehetségek, ezeknek fejlődését, menetét szabályozzák ugyan e törvények. E törvények eredménye és a tapasztalati lélektan elvitázhatatlan ténye többek között az is, hogy a gyermekkorban az érzéklet és emle, az ifjúban a képzelet, a férfiban pedig az ítélő tehetség nyer legbelteresebb fejlődést, a nélkül azonban, hogy az egyik a másikat egészen kiszorítaná, míg az aggkorban minden tehetség kisebb nagyobb mérvben eltompulván, az aggnak lelke elmúlt benyomások visszaidézésében lel szellemi főbb tájpiát.

Mit egyes embereknél szemlélünk, azt látjuk egyes nemzeteknél, sőt az egész emberi-nem történetében is.

Első korát emberiség és nemzet az anyagi természet tényeinek észlelésével, emlékébe való bevésésével, a külvilág adatainak gyűjtésével tölti el, ifjúkorában pedig képzeletében él, a phantasia költészetével ideális világot alkot-

ván magának, melyet a férfikor rideg ítélő erejével félredob, a való világ kritikai vizsgálatával kezdven foglalni. Innen van az, hogy magánál az emberiségnél és minden egyes nemzetenél a komoly tudományok fejlődését mindig megelőzi a poésis, a művészet fejlődése, s hogy továbbá a tudományok tudománya, a bölcsészet csak azon nemzeteknél virágozhatik dusan, melyek szellemi talaját az önálló költészet, tudomány-élet már termővé tették, a mint ez kiválólag megtörtént a régi görög és a mai német nemzetenél. Következik ebből elvégre, hogy a bölcsészeti mívelődés nem alapja az egyetemes kultur életnek, hanem tetőzete, s a nemzet, melynek önálló philosophiaja van, az már elérte férfi korát.

Ellesvén a szellemi fejlődés történetének e törvényét, fájo szívvel ugyan, de minden csodálkozás nélkül be kell vallanunk, hogy magyar philosophiáról szó sem lehet, mert hazánk kultur élete nem érte el azon magaslatot, melyen egy nemzeti, eredeti magyar philosophiának szolgálatna létehet; meg kell vallanunk, hogy ezredéves történetünk dacára is nemzetünk ifjúkora első stadiumában van! Nem a mi hibánk, hanem balviszonyainké, miknek újból sok oka és okozója volt, hogy kultur életünk máig inkább receptív, mint productív jellegű, hogy inkább más nemzetektől tanulunk, mintsem magunk teremtenénk valami eredetit, hogy mívelődésünk az, mi sajátos, mi eredeti magyar, nem sokkal több Vörösmarty által megalapított nemzeti költészetünk. De mily távol áll egy nemzet fejlődésének költészeti stadiuma a philosophiától, s mennyi mindent kell a magyar szellemus erejének még termelnie, míg annak alapján egy sajátos bölcsészeti kultúra nyerhet tenyészetet! Hogy odáig jusson, nemzetünknek azt kell tennie, mit egy magasra törekvő fiatalnak, ki a férfi korbá előkészülve, szellemi fegyverekkel dusan ellátva akar belépni.

Ez és ilyenét gondolatok támadnak lelkemben, midőn Mátrai Ernő nagyszabásúvá tervelt „Philosophiai Chrestomatheiajának“ I. füzetét áttanulmányozgatom. Szerzőjét a magyarnak bölcsészeti terméketlensége aggasztja

nincs a mi bennünk nyugtalanságot keltene, s a törvény effectuatioja iránti buzgalmunkat jogosan lazíthatná.

Utóbbi időkben, fájdalom, a megyegyűléseken résztvevők joga nem volt oly keresett jog, mint a harminczas s negyvenes években; nemzedékünk nehéz anyagi küzdelmei, s az agrariális s politikai nagy átalakulások, melyek a föld rögéhez s a professiókhoz szorosabban kötik most az egyéneket, mint hajdanta, bizonyos apathiát fejtettek ki minden iránt, a mi inkább pusztá jogélvezet vagy nobile officium, s ott állunk, a hol régen, midőn nehéz marcha büntetésekkel kellett kényszeríteni az illetékeseket a megyegyűléseken részvételre, honnan e gyűléseket nevezték is marchalisoknak; most, miután a közgyűlések megtarthatása többé nem a személyes kötelezettségeken alapszik, midőn a nagyobb néptömeg küldöttjei által fog megjelenni a megyegyűléseken, a gyűlések másik tényezője pedig oly elemekből fog állani, melyben a nobile officiumok iránti buzgalom fölelevenülését remélhetni; talán a megyei szellem is ki fog bontakozni hosszas apathiájából, s ha nem is a régi pezsgő megyei élet, de annyi életjelenség, a mennyit egy résznek buzgalma az egészre kihatólag eredményezhet, bizvást remélhető. Fogjunk tehát össze szándokkal a munkához.

BELFÖLD.

— Hidvégen e hó 12—13-án folyt le Felsőfőhermegye évnegyedes bizottsági gyűlése, az organisálási munkálatok kidolgozására választott albizottság pedig 15-én fogott munkájához. A gyűlés maga a legszebb rendben folyt le, dacára, hogy a M. P. nyiltele ismét igyekszik zavart és háborúságot idézni elő ez annyit zaklatott megyében. Vajha pedig belátnák azok, a kiket illet, hogy az örökös személyeskedési viták épen nincsenek hivatva a megyei közélet erősítésére, fejlesztésére. Visszatérve a felsőfehéri gyűlésre: indítványba hozott s el is fogadtatott, hogy a megye székhelyéül jövőre Köhalom, vagy Hóvíz ajánlatság föl. E gyűlés azonfelül egy igen életre való határozatot hozott: a tűzrendőrség szervezésére vonatkozólag. Ez oly égető szükség fedezésére hivatott intézmény szabályzata is ki van már dolgozva, s magyar és román nyelven ki fog nyomtatni és a megyei lakosság közt kiosztatik. Ohajtandó, hogy megyeink minél általánosabban térjenek valódi hivatásuk terére: keblü ügyeik autonomikus szervezése, jó karba helyezése által bizonyára sokkal áldásosabb szolgálatot ténen a hazának, s maguknak, mint ha illetéktelen beavatkozásaikkal, a közjogi vitákba, s személyes torzalkodásokkal fecserlik drága idejüket.

— Nagy-Enyedről írják nekünk, hogy az erdélyi reformatusok idej közszinára nagy érdekltség közt nyitattott meg ott e hó 18-án az egyházi szertatásokkal. A megelőzőtt napon volt a ref. püspök és kir. tan. ft. Nagy Péter ur ünnepélyes bevonulása, kit a megye és város határan banderium és sok tisztelő fogadott. Este fáklyás menet volt, melylyel a ref. főtanodai ifjúság tisztelte meg szeretett püspökét s majd a pesti vendéget, Török Pált. A tulajdonképi zsinati munkálatokat a püspök

Ennyit a mű eszméjéről, lapozgassuk már át a „Philosophiai Chrestomatheia” első kötetét.

A tíz ives füzetet a mű alaprajzát, programját, kifejtő előszó nyitja meg. Erre következik a szerző tollából a Sokratest előző philosophiának története; ez után „A Sokratest előző philosophiába bevezetésül” Diogenes Laertios cikke a philosophia eredetéről. Aristoteles a Sokratest előző philosophiáról s a Ciceroé ugyanezen tárgyról. Ezeknek nyomán Mátrai e korszak ebbeli irodalmának rendkívül terjedelmes könyvészeti s az egyes bölcsészek tanainak a forrásokból merített szemelvényes mutatóványait adja. Most már vegyük a könyv alkatrészeit, úgy a mint azokat felsoroltuk, egymásután bírálata alá.

A Sokratest előző bölcsészeket tárgyaló, Mátrai tollából folyt cikk e korszak felett tájékoztató áttekintést akar adni az olvasónak, kit különben az egyes philosophusok tanainak részleteire nézve a külön szemelvényekre utal. S e részben szerző igen tapintatosan járt el, midőn az úgy is dióhéjba szorított történetben a bölcsészek tanainak csak főelveit sorolta elő, teljes tárgyilagossággal, és subjectív nézeteit azokra erőszakoló részletezésük helyett inkább amag összefüggést iparkodik kimutatni, mely a görögök egyetemes műveltségi állapota és e korból bölcsészeti fejlődése között fenállott, s mely összefüggés kimutatását a legnevezetesebb német művekben is vajmi gyakorta látjuk elhanyagolva. Kár, hogy szerző e jöllehet folyékony, de tömör, könnyen érthető, bár a történeti irány tárgyilagosságtól el nem térő cikket oly szűk keretek közé szorította.

Diogenes Laertios, Aristoteles és Ciceronak az előbbi mintegy kiegészítő szemelvényes mutatóványai tapintatos választásról tanuskodnak. Fordításuk kevés kivétellel szövegű és folyékony, sem graecismus, sem latinismusnak nincsen helye, mely hibákba legjobb akaratunk mellett is oly könnyen esünk. Csak az kár, hogy Mátrai épe cikkeit hagyta a többiekénél nem hiányzó commentár nélkül, holott, ha valahol, épen a mű elején szorul a bölcsészeti történetébe magát még csak „bevezettető” olvasó értelmező jegyzetre, egy-egy műkifejezés magyarázatára, egy-

zsinati megnyitó beszéde, t. Révai Lajos délelőtti, t. Vályi Pál délutáni predikációja, s a felszentelendő lelkészek megvizsgálására kinevezett dr. Kovács Ödön alkalmi szónoklata előzte meg, vasárnapon, nem feledve még egy nevezetes mozzanatot, az ünnepélyes közebédet, melyen természetesen pohárköszöntő is volt, quantum satis. A második napi tanácskozás részleteiről fölsőlegesen tartjuk e lapok t. olvasóit értesíteni, ellenben levelezőnk ígéretétől, hogy a mostani zsinat legfontosabb kérdését, az egyházi legfőbb testületek szervezéséről hozott főconsistorialis határozat tárgyalását röviden ismertetni fogja e hasábkön.

— Torda megye évnegyedes bizottsági gyűlése is folyt, a tagok rendkívüli érdekltsége mellett, de a legszebb rendben és egyetértéssel. A román tagok feltűnő nagy számban jelentek meg, még a felső kerületből is, azonban egyetlen szó sem emelkedett a belügyminiszter rendelete ellen, s így az albizottság — 54 tagból állva — kinevezetett, s nem soká meg is kezdi működését, a törvényszabta előmunkálatok megtételére.

A magyar delegáció

külgügyi albizottsága is tartott e hó 17-dikén ülést, melyben a kereskedelmi ügyér, Szilágyi a Lloyd társulattal kötendő szerződést közölte. Már a minap ismertetett részletekhez járul azon kikötés: ámbár hat évre szól a Lloyd-szerződés, ha a vámszerződés felmondás a folytán előbb megszűnik, amaz is megszűnik. Az 1700,000 frt. subventio helyben-hagyatik; a szerződés többi tartalma csupán a subventio indokolásul tudomásul vétetik; a ratificatio a törvényhozásokat illetően. Beust kijelenti, hogy több kisebb német követség eltöröltetett, mások föntartatnak, a német kormány is óhajtván ezek föntartását. A római követség föntartatik az olasz kormány kívánatára, nehogy a pápa a Vatikánban fogolynak hirdethesse magát. A monarchiának aránylag legtöbb alattvalója van Rómában. A protestáns hatalmak nem hívják vissza követeket. Osztrák-Magyarország nem kezdheti a követség megszüntetését. A Rómában föntartott collegium germano-hungaricum, collegium dell'anima és miniztri generales költségei továbbra is megszavaztatnak. A franciaia nagykövetségnek követségé leszállítását Beust ellenzi, mert ez Franciaországra sértő. A pontusi kérdés megoldását nem kedvezőtlennek mondja. — A rendelkezési alap 60,000 forinttal az évinél nagyobb összegben megszavaztatik. A külgügyi budget befejeztetett. A tengerészeti bizottság elvégzte a tengeri szolgálat és intézetek czimeit. A polai iskolának közös költségein föntartását helybenhagyta, mert a tengerésznél alkalmazott családtagok gyermekeinek ez szükséges. A fumei tengerészeti iskolákban a magyar nyelv kötelezett tantárgynak nem rendeltetik, de 3 magyar tanár alkalmazása által a magyar nyelv megtanulhatása biztosítottatik. Azon indítvány, hogy a magyar nyelv a polai tengerészeti iskolába kötelező tananyulvul hozassék be, elvetetett. A hadseregi bizottság albizottmánya a területi hadosztályokról és csapathelyezésekről tett jelentést. A bizottság azon óhaját fejezi ki, hogy a magyar ujonczok a lovassághoz, nagyobb számmal soroztassanak, mint a gyalogsághoz, úgy hogy a lovasszerekek változatlan száma mellett a magyar ezredek száma emelkedjék. Erre a hadseregi budget részletes tárgyalása kezdődött meg. Beust kinyilatkoztatá, hogy Osztrák-Magyarország semmi hátsó gondolatot sem táplál Németország ellen; és csupán Poroszország kívánatára nem szüntettetnek meg a dél-német udvaroknál levő összes képviselők. A római követi állomás Olaszország beleegyezése

egy történelmi hivatkozás kifejtésére, az előforduló czélzásokon utbaigazításra stb. Ezt annál inkább sajnáljuk, mert Mátrai Ernő szövegmagyarázó commentárjaiban önállóan s nem egyszer eredetien magyarázza a bölcsészet tanait. Terem nem engedi, hogy egyes nézeteinek alapját bíráltilag megrógtáljam. Itt csak azt akarom kiemelni, hogy részemről az Anaximander „Apeiron”-áról adott értelmezéssel (l. 66. old.) épen nem értek egészen egyet. — Ennek elhanyagolásán annál inkább csodálkozunk, mert a szerző művének „Bibliographiája” ép a tulzásig menő lelkiismeretes gondosságról tesz tanuságot. A görög bölcsészet e korszakának literatúrájáról ily bő és kimerítő könyvészetet még a német bölcsészetről sem adtak, mi minket illet azonban, előtünk kiválóan becses a hazai irodalomnak számos eddig ismeretlen adatát egybeállító „honi irodalom” része. Egyébiránt e bibliographiának részleges részére nézve csak az a megjegyzésünk, hogy szerző itt-ott a helyett, hogy pl. Benfey, Reichlin-Meldegg stb. másodrendű és csekélyebb műveit méltatta kiválóbb figyelmére, inkább Lewesnak, Grootenak világhírű és már nagy szabásuk miatt is a rájuk utalást inkább igénylő munkáira lehetett volna nagyobb ügyelett.

Az egyes bölcsészekből vett szemelvényes mutatóványokra nem sok a megjegyzésünk. Igaz ugyan, hogy a hylikus bölcsészeknek épen természet- bölcsészeti nézeteiket nem öleli fel kellő terjedelemben, hogy Pythagoras számelméletét, Empedokles nagyszerű kozmológiáját nem karolja fel az őket megillető figyelemmel; ez azonban egyéni nézet, hogy ki melyik bölcsész és tanának mely részét tartja nagyobb jelentőségűnek. Mátrai Ernő ur épen a sophistákkal foglalkozik legkiválóbb és feltűnő előszere-ttel; ezeket, úgy látszik, szerző a Sokrates bölcsészete előkészítőinek tekinti, holott a sophisták nem egyebek az előbbi kor valószínű bölcsészeti alásóinál. Kiténök ugyan mint dialectikusok, de rendszerük nem levén, mint bölcsészek számba sem vehetők, miért is nagy aránytalanság az, midőn Mátrai művének csaknem harmadrészét a sophisták tanainak szenteli.

Ennyit — sine ira et studio, — a műről, melyet

folytán tartatik fenn, hogy külsőleg is megóvassák a pápa souverainitása és függetlensége. Olaszország a közelebbi időben mindig figyelembe vette Ausztria óhajait. A francia nagyköveti állomásnak az angollal szemben való magasabb javadalmazására megjegyzé Beust, hogy az Hübner idejében szabályoztatott, és minthogy a követnek sem személyében, sem attributiójában változás nem történt, a javadalmazás leszállítása a szolgálati pragmaticával ellenkezőnek. A rendelkezési alap felemelése bizalmi kérdésnek tekintetett és jóváhagyatott, minthogy a delegáció egyetért Beust politikájával, névszerint: hogy minden irányban béke, és Német- s Olaszországgal baráti viszonyok tartandók fenn.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, június 21.

— Franciaország a provisorium kellemetlenségeiből igyekszik kibontakozni, azonban erre egyelőre nem ismer más eszközt, mint Thiers kezében a hatalmat még tovább két évre meghagyni. A royalisták e közben kezdik fejüket emelgetni és a papság mindenütt a legitimitás visszaállítása mellett izgat, sőt itt-ott már oly hangok is hallhatók, melyek arra engednek következtetni, hogy némelyek agyában már a pápa világi hatalmának vissza állítására célzó törekvések is megfogamzottak. Ezekkel a törekvésekkel szemközt a franciaia nemzetgyűlés baloldali képviselői két manifestumot intéztek a választókhöz, melyekben ezeket erőlyes összetartásra szólítják fel a monarchismussal szemben. E manifestum egyike következőleg hangzik:

Kedves polgártársak! Itt a pillanat, a midőn minden francziának ki kell mondania, a mit akar, gondol és hisz. Visszavonulni oly körülmények mellett, a minők között jelenleg élünk annyit tenne mint a politikai életéről lemondani. Mert nem kevesebbről van szó, mint Franciaország ujáteremtéséről, ez ujáteremtés pedig töletek indul ki, azon szavazatoktól, melyeket a választói urnába dobtok.

A monarchia felemelte lobogóját s ez alkalom arra, hogy mi is felemeljük a miénket. Ne engedjétek magotkat elaltatni, nehogy egyszerre monarchiában ébredjétek fel. A monarchismus császárságra s ez menthetlenül ujjab örvénybe fogva bennünket vezetni; ez ösvénytől csak a köztársaság választ el bennünket, ragaszkodjatok tehát ehez, melyen kívül csak bukás várhat reátok a feneketlen mélységbe. Azon pillanatok egyike áll előttetek, midőn a nemzetnek az élet és halál között kell választania. A letűnt különböző kormány-formák csak romokat juttatnak eszünkbe, pedig elég a romokból; ragaszkodjunk tehát a modern eszméhez, melynek Szabadság, Köztársaság a neve! Egyedül ez adhatja vissza Franciaországnak az örök ifjúságot! — Versailles, 1871. június 13. Edgar Quinet, Peyrat, Schoelcher, Langlois, Brisson, Tolain, Blanc s többen.

Ugyanily értelemben szól a „Siécle”; legutóbbi számának vezércikkét ezekkel a szavakkal zárja be: „Ha a választók rendet, szabadságot és hazájuk ujászületését óhajtják, szavazatuk által a köztársaságot meg kell erősíteniök; ha ellenben Franciaországot veszélyes kalandok útjára téríteni és a korszakonként ismétlődő forradalmak sorát ismét megnyitni akarják, úgy válaszsák meg eme vagy ama dynastikus párt jelöltjeit. De a szavazástól tartózkodni semmi esetre sem szabad!”

A választási mozgalmak Francziországnak általában jobban és jobban indulnak meg, mindazonáltal ma még teljesen lehetetlen világos képet adni a pártok és szemé-

főlsorolt hiányai mellett is a magyar irodalomban kiváló jelentőségűnek kell nyilvánítanunk, még pedig, mert philosophiai oktatásunk reformere, nemzeti kulturánk egy rég érzett szükségének kielégítője s végre mert beható tanulmányon alapuló, kiváló tárgyismeret, hangyszorgalom és szeretettel alkotott tudományos mű.

Simon Péter,
magy. kir. államfőgymn. tanár.

Derly Anatole.

(G. Landeur beszélye.)

(Folytatás.)

V.

Az éj mult, s mi még mindig mentünk. Körültünk csendes volt minden; a hegyi patak nem hallatá zaját. Anatole még mind az ösvényen vezetett, sétáknak volt czélja: de előttem elrejté azt.

Néhány percz alatt alig beszélünk, mert csaknem kimerítettük a társalgás forrásait, s noha először kétkezőm Anatole bizalmában, hittem mégis, hogy van oka a csend megőrzésére. Aztán legalább el voltunk foglalva a gondolatokkal, melyek tömegesen jutottak eszünkbe.

Jól mondják a költők: semmi sem ébreszti úgy föl az ábrándot, mint az éj némasága, melyet a megható természet szépségeinek annyi bája vesz körül.

Fiatalság, lángoló képzelet, szerelem, ábránd kellenek arra, hogy megérthesse az ember e szent órák aranyozott álmairak kimondhatlan boldogságát.

Mi átértettük e boldogságot s pár pillanatra levette az anyagi gondokat, s elhagyva a hajók ingó csolnokát, az eszmék hajóin evezünk.

De előbb áthatoltunk a világ határain oda, hol a szív mindig ifju, hol a lélek mindig tiszta, ihletett; csak azért, hogy a való kérelhetlen szélvésze ismét visszadobjon a földiek semmisségében.

Mint a sárgult levelek, melyeket az őszi szél messze fú, képzelgéseink, szerelmi s ifjúsági ábrándjaink úgy szállnak szüntelen.

lyeknek ellentétes törekvéseiről; azonban annyi bizonyos, hogy Párisban a mérsékeltabb köztársasági jölköttek, kik ismét több vagy kevesebb bizalmat tanúsítanak Thiers irányában, fognak megválasztatni. A departement-okban körülbelül minden párt mozog és újabb időben a bonapartisták sem nyugosznak. A kormány a választási mozgalmakkal szemközt passiv viseletet tanúsít; még annak színe is akarja kerülni, hogy saját jelöltjeinek felállításával egyik vagy másik párttal szemben állást foglal el, mindazonáltal azt mondják, hogy Thiers nem vonakodik előszeretettel egyik vagy másik jelölt iránt kinyilatkoztatni, ha hozzá bizalmasan fordulnak. — Azon hír, hogy a nemzeti gyűlés magát egy időre elnapolja az Indépendance egy versaillesi tudósítása szerint alaptalan és csak annyi bizonyos, hogy a képviselők 3—4 heti szabadságidőt engednek maguknak, Thiers-re bizván a kormányzás nehéz mesteriségét.

A „Journal Officiel“ egy cikket közöl, melyben constátálják, hogy a háború kezdete óta az angol lapok egy része rendszeres heveskedése által tette magát feltűnővé. A cikk ezeket mondja: A lealázások és rágalmozások annyira üzettek, hogy könnyű dolog volt azon forrást kitalálni, melyből az illető lapok szomorú sugallataikat merítették.

A béke aláírása után dühök a versaillesi kormány ellen fordult. E lapok mentegették a commune bűneit, midőn a mi katonáinkat iparkodtak kisebbiteni. Azok jelző gyanánt vették az ugynevezett sommás kivégzéseket, melyek — mint ők mondják — most történnek.

E lapok azt merészlik mondani, hogy azon órában, melyben e sorokat írjuk, a foglyokat Versaillesban egyre lövik agyon, és a Vendome-téren nőket gyilkolnak meg, miután azok megbecstelenítették.

A „Journal Officiel“ mondja tovább: A nyomorult rágalmozásokat azzal akarjuk megbüntetni, hogy azokat Európa előtt feltárjuk, és megbélyegezzük azon írók hidegvérű, gyáva romlottságát, a ki e gyalázatos jutalmat megérdemlik, minthogy egy szövetséges kormány ellen alávaló kohlományokat tesznek közzé.

A „Journal Officiel“ idézi a „Morning Post“-ban e hó 12-kén megjelent iratot, s ezeket jegyzi meg: Nem tudjuk, hogy az aláíró személyiségek közül melyik képviseli azt. A közölt cikkek csak ürügyül szolgálnak azon alávaló cselekvényeknek, melyek véghezvitethetnek.

— Olaszország külügyi hivatala értesítette a diplomatiail testületet, hogy július 1-jétől kezdve Rómában a valentini palotában fog székelné. A többi miniszter is igyekszik e naptól fogva Rómában áttenni hivatalos irodáját, mert a törvény értelmében június 30-ika július 1-je közt éjféli pont 12 órától fogva Róma lesz Olaszország fővárosa. Azt rebesgetik, hogy Victor Emmanuel király nem fog Rómába menni, sőt készülné lemondani, csak hogy ne legyen kénytelen ott lakni. Más oldalról ismét azt állítják, hogy a király Nápolyba utazik e hó végével, s néhány napi időzés után Rómába fog menni.

Június 16-án mint a pápa 25 éves uralkodásának évforduló napján mintegy 3000 zarándok jelent meg Rómában; az egyházi ünnepélyek a legnagyobb rend s csendben folytak le, sőt az előrehirdetett világitás sem történt meg. 17-én a pápa roppant számú hallgatóknak nagymisést olvasott, de semmi ovatiók sem történtek. Egyébiránt Rómának királyi érzelmeiről tanuskodik azon körülmény, hogy az összeirt ujonczok egytől-egyig megjelentek és „éljen Olaszország királya!“ kiáltással sorakoznak.

Berlinben a porosz és uralkodó ház a német egység és a győzelem ünnepét üli. Június 18. a királyi palotában mintegy 700 terítékű diszebednél a császár követezőket mondá: Azon emlék- és ünnepnap, mely királyi atyámnak, — ki népet és hadseregét elenyészhetlen di-

Az ellenkezés erős fulvalma mérhetlen örvénybe hajt, melynek mélységét ismerjük, de fenekén kipuhathatlan rejtelem tátong.

Mindnyájan vonakodunk ez örvény szájánál, tudomány apostolok, szárazföldi nagyok, bölcsek, tudósok, nemes, pór, mind mind szeretnének onnan visszatérni, árva életünkbe, mely oly szomorú, oly keserűségteljes; akkor mindnyájunk felett éj van, melyet borzasztóvá tesznek a tört remények fájdalmai, s melyeket megvigasztal a remény egy halvány sugára.

De az örvény előttünk; végetlen, kipuhathatlan az; Isten veletek, ti kikhez szerelem csatolt. Isten veletek földi csalódások, ez út az örökkévalóságba vezet.

Ily gondolatok lepik meg az embert éjjel a hegyek között, a nélkül, hogy álmra gondolna. S e gondolatok, melyek kétségkívül foglalkodták Goethét, akkor midőn sok éji dolgozás után megteremté halhatlan Faust-ját — e gondolatok eszünkbe juttatják, hogy tehetetlenek vagyunk, s hogy lényünk egy csepp, a véghetelenség tengerében.

Oh! ti kétkedők, álokoskodók! kik modern civilisati-onkban, a kétség s hitetlenség vallásterjesztői vagytok, meg fogjátok egykor látni — ha a genius elgyöngíti erőlködéseket — ha majd a szenvedés meggőnyeszt, meglátjátok, hogy midőn legtöbbet akarnátok tudni, akkor a keresztény világ legsarkalatosabb elvét sem tudjátok fel-fogni.

Ti vagytok azok, kik magatokat az előhaladás apostolainak nevezve kioltjátok a XIX. század népei kebléből, a társadalmi-családi törvények iránti tisztelet érzelmét; ti vagytok azok, kik óriási léptekkel siettetitek az emberiséget, az egyetemes vízőn fel, mely kérhelhetlenül ki fog önteni azon a napon, melyen a demoralisatio elnyomja a szellemet.

(Folyt. köv.)

csőségre és soha nem ismert jólétre vezeté, — érez álló szobrárt az utókornak átadandó volt, a legmélyebb békében lett volna megtartandó. De a gondviselés másképp rendelkezett. Másodszor vala Poroszország hivatala, mint akkor szövetségeivel, egy most az egész Németországgal egyesülve, ugyanazon ellenséget, mely bennünket kihívott, le-küzdeni. Győzelemről győzelemre jutottunk, eddig ismeretlen mérvben és kitartással; ennél fogva most ismét, mint akkor, a hősök mellét érdemrendek díszítik. A hazában az összes néposztályok mindkét neme versenyezett az áldozatkészségben. Nép és hadsereg felülmulhatlanok a világon. Ennél fogva poharamat emelem a hős király emlékére, és köszönetemet fejezem ki a népek és hadseregnek.

— Rövid szünet mulva a császár 2-szor is poharat emelve, ezeket mondá: Poharamat köszöntöm el a már egyesült Németország jólétére, valamint jelenlevő és jelen nem levő uralkodóira és fejedelmekre emelem.

Különb a seregek diadalmas bevonulása után azon-nal megkezdődtek a diplomatiai összeköttetések Francia-orsszággal, melyek tavalyi július 19-ikétől megszakítva voltak. Gróf Waldesae alezredes mint Németországnak diplomatiai ügyvivője június 16-án Versailles-be érkezett, kíséretében van Gaspárin titkos tanácsos, ki az észak-né-met szövetség követi iroda vezetője volt Párisban a háború kitörése előtt.

A „Times“ a 16-ki berlini diadal-ünnepély alkal-mából, így elmélkedik:

Európa ma Berlinben egy jogos és nemes ügyben nyert nagy diadalt lát. Néhány hónap folyamában Német-ország egy, évek óta óhajtott uniót létesített, saját terü-lejét biztosítá a folyvást fenyegető támadás ellen; legyő-zött egy rettentő ellenséget, s tőle régóta elidegenített szép tartományokat szerzett vissza. Azonban Németország-nak legfőbb dicsősége s öröme abban áll, hogy mindez reá erőszakoltatott, s azt ő maga nem kereste. Ő kényte-len volt földjét védelmezni; ő a visszaszerzett tartományok megtartása által csupán szükséges sorompót emelt, örökölt ellensége ellenében; ő csupán azért egyesített, mivel az unió az önfentartás szükségévé vált. Egész Európa, ha jogos és méltányos akar lenni, köteles résztvenni a mai nap örömeiben. A nagy fajok egysége, s függetlensége korunk törekvésévé képezi. Maga a levert ellenség is csak nemrég szentelte fegyvereit ezen eszméknek. Az talán nem látta előre a következményeket, azonban Németország csu-pán elfogadja a következtetést, s átveszi a mai nap díját, melyet az összes európai államok segítettek lábaihoz tenni.

A KELET magán-távíratá.

Feladatott Pesten, június 21. 9 ó. 55 p. d. e.

Érkezett: június 21 12 ó. 50 p. d. e.

Vlamos császár felhagyott Emsbe menetele tervével. Mühler porosz cultusminister veszélyes beteg s le is mond.

Aumale herczeg visszatért Angliába.

Thiers betiltá a Mars-mezei szemelét, mivel a csapatok a császárt éljenezték. Pyat állítólag Párisban elfogatott.

A francia kormány júniusi csapatélelmezési részletét befizette. A hadi fogságból még min-dig naponta három-négy ezer ember tér vissza.

Gorove minister beadta lemondását t. Király ő felsége azonban még nem fogadta el; ha An-drassy holnapig utódát nem talál: Gorové nem lép vissza; ellenkező esetben a király elutazásával e kérdés függőben marad. Királyné ő felsége e hó 24-én Münchenbe utazik.

NAPI HIREK.

— Király ő Felsége vallás- és közoktatási magyar minisztere előterjesztésére Veszely Károly marosvásárhelyi plébános- és kerületi főesperesnek, a Sz. László magyar királyról nevezett nagyszabasi címzetes prépostságot, és Möller Ede, brassói plébános- és kerületi főesperesnek Sz.-Katalin szüz- és vértanúról nevezett címzetes apátságot díjmentesen adományozá.

— A magyar püspökök nagy része, mint Bécsből egy osztrák vidéki lapnak írják, Rómából érkezett ismért felszólításokra is vonakodnak megyéikben a csalhatatlan-sági dogmát kihirdetni. E lap szerint püspökeink panasz-kodnak, hogy szép szóval csalattak Rómába a csalhatatlan-sági kelepczébe.

— A szentlászói égettek részére újabb adományokat vettünk b. Bánffy Dánielné asszonytól 5 frtot, Zsombory Jánosné asszonytól 3 frtot, gróf Toldy Ámáliától 1 frtot. Az eddigi adományok összege 398 frt 50 krt, melyből 314 frtot már korábban tiszt. Domján Ferencz urnak, a segélye-zési bizottság tagjának, a fönmaradó 84 frt 50 krt pedig ma Szabó Ferencz, tordamegyei számvérő urnak adtuk át, nyugta mellett, kiosztás végett.

— B. Kemény György, Tordamegye főispánja, Szabó Ferencz számvérő ur kíséretében ma utazott Szentlászó-ra, hogy az eddig gyűlt segély-összegek hová fordításáról személyesen meggyőződhessek. Ugy halljuk, hogy az egye-sek adományai meghaladta a 600 frtot, gr. Péchy Manó, királyi biztos ur pedig azon felül szintén 200 frt küldött Tordamegye főispánjához ugyancsak a szentlászóiak javá-ra, mindjárt az égés után.

— Fejér György ur, Erdő-Szentgyörgyről, egy „Antoninus Aug. Pius, P. P. T. R. R.“ köriratu réz pénzt küldött szerkesztőségünkhez az erdélyi Muzeum számára. A régi pénzt a vízhozó legények találták a Kis Küküllő parti füvényében, a gazda pedig illő helyére juttatja álta-lunk. Már át is adtuk a muzeum éremtárnakának, ki, a muzeum nevében, köszönetet szavaz a beküldő urnak.

— Stylus. A napi lapok sietséggel készült rovataiban majdnem elkerülhetlen egy-egy lapsus calami, de a ko-moly és böles vezércikkeltől, ha egyebet nem is, de a jó magyarságot csakugyan megvárhatjuk. Herman Ottó

például így magyarkodik a „Magyar“ Polgár vezércikké-ben: „az intelligencia az, mely segítségére kell jöjjön fej-lődésének“, vagy: „szerződési viszonyba kell lépjenek“ stb. „Segítségére kell hogy jöjjön“, vagy „kell jönie“ és „viszonyba kell hogy lépjenek“, vagy „viszonyba kell lépniök“ — ezt értjük, de a jó „Magyar“ mondata nem embernek való. S míg itt oly feltűnő fősvénykedést tanu-sít H. O. úr, addig odább tulpazar az „a“ névelővel, mi-dőn így ír: „az egyik fél önértetének a feláldozásával le-hetséges.“ Ha valamit, itt az aláhuzott a-t kell vala fel-áldozni. Jó, hogy szegény Brassai még nem érkezett visz-sza, mert az ilyen stylus — épen kedvencz lapjában — még megbetegíthetné „a magyar mondat“ tudós szerzőjét.

— Az „Ellenőr“ még sem tud betelni a győzelmi mámorral, b. Orbán Balázs megválasztása fölött. Erre nincs semmi megjegyzésünk, csak figyelmeztetjük a t. lapot, hogy 426 és 363 közt még sincsen épen oly áthidalatlan tá-volság. A mire megjegyzésünk van, az a következő passus; „Az erdélyi jobboldali lapokban hetek óta nem olvastunk egyebet, mint gunyt, mindenféle baljóslatot O. ellen.“ Mi is „erdélyi jobboldali“ lap vagyunk, de vajha gunyolódhattunk volna b. Orbán Balázsszal, a helyett, hogy fájdalmas és szomorú elmélkedésre kényszerített, midőn oly program be-szédet mondott, melyet „jó barátunk a „N. Fr. Presse“ nem is késett gunyolódva fölemlíteni. Vajha megczáfoltá volna, b. O. B. lapunk ezirányú állításait s így gunyra fordult volna, a mi most szomorú valóság! Vagy az „Ellenőr“ is egyet-ért b. O. B.-zal a „törvénytelenségek“-re nézve?

— Beküldetett. Tisztelt szerkesztő ur! Tudva, hogy ön méltányos felszólalásoknak mindig ad tért becses lap-jában, kérem ne terheltessek megemliteni azt, hogy a gáz-csővek lerakása felette lanyhán foly. A szűk utcákban a kivetett föld a kocsik közlekedését teljesen megakadá-lyozza és pedig hetekre; úgy hogy (a mit Isten ne ad-jon) egy tűzvész egész városrészt hamvaszthatna el. A ki ebben kétkedik, menjen a szappany-utczába, melyben már két hét óta nem járhatni kocsival. Más városokban is rak-nak le gázcsöveket, de nem hányják föl a sánctot két héttel korábban, hanem a sáncz csak épen a lerakás előtt készül, hogy ismét és azonnal betemetessék. Egy polgár.

— Babona. Mily borzasztó babona uralkodik még az aránylag igen művelt osztrák pór nép között, arról egy német lapból meritünk bizonyosságot s pedig egy 56 éves ember szöszterinti tanuvalomlásából: „Tizenöt év előtt meg-halt atyámnak“, így szól az ember „és azóta telkemen a go-nosz szellem uralkodik. A mezőn nem nő gabna és tiz holdon nem terem annyi, a mennyi három embert eltart-hatna. Marhám sem tenyészett, hacsak az állatorvos nem segített. Miután több paptól szentelt tárgyat kaptam, a gonosz szellemet annyira elűztem, hogy többé nem voltam életveszélyben. Azonban a szellem megjelent sógoromnál és kérte, hogy el ne üzze magától; mert házamból kiűze-tett. De fájdalom, a szellem ismét visszatért házamhoz. Egy missionarius azt mondá nekem, hogy ő kiűzhetné a szellemet há.amból, ha erre a plébánostól engedélyt kapna. A plébánostól háromszor kértem engedélyt, de ő mindan-nyiszor megtagadta ezt, állítván, hogy az egész csak ba-bona. Ekkor elbeszéltem egy idegen papnak bajomat, ki azt javasolta, hogy neveljek föl egy szegény fiut, adjam papnak s ha az Jeruzsalembe egy misét mond el, a go-nosz szellem száműzve lesz.“ A szegény ember csakugyan neveltetett egy fiut, ki azonban nem pappá lön, hanem csalóvá és most 23 éves korában törvényszék előtt áll, hol nevelő atyja e szép vallomását előadá.

— A „Reform“ írja: Nyílt titok, hogy egyik vete-rán költőnk s drámairónk, kit Petőfi idejében gyakran emlegettek, kilép az egyházi rendből, melynek husz évén át tagja volt. A közbecsülésben álló férfi hosszash komoly megfontolás után válik meg a rendtől, melynek különben egy idő óta csakis névleg volt tagja. Képviselet állása s egyéb teendői egész más körbe vonták, hogysem lelkeszi állását is betölthette volna. Ez az ok, hogy a rendtől, mely-ből ideiglenesen már rég kilépett, végleg megválk. A „Re-form e hírére, megjegyezzük hogy e veterán költő nem le-het, más mint Jámor Pál, ki 25 évnél tovább tartozott az egyházi rendhez de a forradalom után Párisban, mint menekült, az egyházi functióktól távol tartván magát, ha-zatérte után pedig mindig tagja levén a képviselő-háznak, valójában már régóta nem pap.

— Leleményes pénzszerzés. Egy uri ember kikutatá és feljegyezte magának mindazon honvédek neveit, illetősé-gi helyeit és rokonait, kik házassági engedélytől folya-módta, és azután szüléik vagy rokonaiknak levelet írt, hogy a Pesten, mint mondá, már készen heverő házassági engedély kiadási díját 3 frtot utánvétellel küldjék meg neki. Sikerült is neki számosat törbe ejteni, de a napok-ban rajta vesztett, mert a rendőrség figyelmessé tétetvén reá, a csalót a postán elfogta.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jun. 20-án 5%. Metalliques 100 frt 59.15. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.—. 1860. Köl-csön 100.30. Bankrészvény 779. Hitelintézetí részvény 200. frt. 290.30. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/2. kr. 123.75. Ezüst 121.75. Cs. kir. arany 5.88. Napoleondor 9.83. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.60. Temesi 78.— Erdélyi 76.52. Horváthországi 85.75.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

A Biasini gyorskocsi menetrendje!

Kolozsvárról Deáre, mindennap reggeli 8 órakor. Deárról Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órakor. 1 hely ára 30 font szabad podgyással Szamosújvárig 2 frt. 40 kr., Deésig 3 frt. 20 kr. — Ko-lozsvárról Maros-Vásárhelyre, minden vasárnap, kedden és csütörtö-kön reggeli 6 órakor, M.-Vásárhelyről Kolozsvárra minden hétfőn, szerdán és pénteken reggeli 6 órakor. 1 személy 6 frt. 90 kr. — Ko-lozsvárról Torda- Nagy-Enyed- és Károly-Fehérvárra, naponta dé-lután 3 órakor Károly-Fehérvárról Kolozsvárra naponta délután 3 óra-kor. 1 hely ára Tordáig 2 frt. Nagy-Enyedig 4 frt 20 kr., K.-Fehér-várig 5 frt 60 kr. — Kolozsvár és Deés közötti útasok, ha menet-jőve váltának jegyet, 10% árleengedésben részesülnek.

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtóhatóság irányá-ban vállal felelősséget a szerk.

(25) (20-30)

Regulált Órák

oly-mesés ólósó áron adnak el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveg-gel, perex mutatóval, valódi talmi arany-lánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol finom tűz-aranyozású ezüst chronometer óra, kettős köpenyvel, finoman zománczozva, kristály-üveggel, finom talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűz-aranyozású ezüst chronometer óra, egy köpenyvel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy valódi angol esinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezet elzárva is látható, talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy talmi arany óra, kettős köpenyvel, savonette, rugóra, kristály-üveg- és nickelművel, valódi talmi aranyláncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom vésettél, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Wales, remontoir óra, a legerősebb esőüveggel (caliber), kristályüveggel, nickelművel, valódi esinos talmi aranyba foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnyvel bírnak, hogy azokat kules nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ny órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillont ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kisded női óra, valódi ezüsből, valódi aranyozással, nemkülönbben valódi talmi arany nyakláncz-czal és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönbben láncz- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 24 frt egy ezüst remontoir óra, mely kules nélkül felhuzható, talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 24, 26, 28 frt arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bolygózó hivatala által bélyegzett.

Talmi aranylánczok:

Valmenyinyi órák első minőségűek, és másokkal cserélhetőek fel nem cserélendők. Az összeseknek előre beküldése vagy utányétel mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesítetik, és a kívánalmak meg nem felelő czikkeket, a legkészségesebben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 frttal olcsóbbak. Árjegyzékek ingyen.

Óraművesek és órakereskedők, egy az órák minden nemében nagy választékú készletet találnak, és csak a közvetlen Angliából és első kézből megszerzés, valamint a nagyban tömeges árusítás teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusíthatni.

GLATTAU N.

I. bécsi óratelepszete (Etablissement) 51. Kärntnerstrasse Palais Todesco. 51.

(76) (17-*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

3,302,374 forint biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

I. Tűzkárok ellen.

II. Szállítmányi árak — uton elkárosodása ellen.

III. Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.

IV. Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

a) halálesetben fizetendő tőkéket;

b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;

c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;

d) nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;

e) temetkezési költségeket;

f) közvetíti az általa alakított **tulélési csoportokat**.

Életbiztosítási példák.

I. Halálesetre biztosított 2000. forint tőke évenkénti díja a biztosító

20	30	40	50
éves korában kezdődőleg			
34 frt 60 kr.	45 frt 40 kr.	63 frt 40 kr.	95 frt 20 kr.

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizettetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a belpéskor

2	4	6	8
éves			
34 frt 20 kr.	42 frt — kr.	51 frt 20 kr.	64 frt — kr.

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetpi kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen miveleteknél a biztosítók — még az évi nyereség felében is részesülnek.

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, 1/2 évenként, 1/4 évenként, havonként

3 frt 15 kr.	1 frt 63 kr.	82 krajczárt.	28 krajert.
--------------	--------------	---------------	-------------

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenekben bővebb felvilágosítás-sal szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Főter 278 sz. I-ső emelet hátul.)

(219) (2-4)

Sorsjegyek

részletfizetésekre

esoportonként a legközelebbi húzásokra

Julius 1, 15- és 30-kan: Augustus 1. és 15-én; September 1. és 15-én

a Húzó, 4° és 5° osztály, szavazási, minin-gen, Sam, Waldstein, Clary, bramscheim, Magyar-ár, 1864-évi és Tűz-sorsjegyekre.

Az általam életbeléptetett részletfizési in-tézmény, több kedvelt sorsjegyek csoportosi-tása által, a résztvevő azon előnyt látja, hogy minél előbb az első részlet fizetése után és a húzások felől

egyemaga minden nyerőre

játszik a csoport sorsjegyei közt, melyek fo-kozatosan szorgosítottatnak a részletfizé ha-tározmányai szerint.

Ennek következtében már a lefizetés folyamán eredeti sorsjegyek birtokába jutni.

Húzó-sorsjegyek, húzása július 1-ig.

Prinszess-Waldstein-jegyek, húzása augusztus 1-ig.

Tűz-jegyek, húzása szept. 15-ikén.

Sachsen-Meiningen-jegyek, húzása július 1-ig.

Húzó-sorsjegyek, húzása július 1-ig.

50 frt. magyar-árj. sorsjegyek húzása augusztus 15.

Waldstein-jegyek, húzása július 14.

Sachsen-Meiningen-jegyek, húzása július 1-ig.

50 frt. Göttingen-jegyek, húzása július 1-ig.

50 frt. 1864-beli-jegyek, húzása szept. 1.

Clary-jegyek, húzása július 31-ikén.

Minden csoportonként évenként minden 12 húzástól juthatnak ki

EGY MILLIO

értékű nyereményekre.

A kamatozó sorsjegyek számlája az első be-fizetés napján kezdve a végéig.

Bármelyik fentebb csoport első részle-tét 12 s. további 25 havi részleteit 12 fo-rintjával árusítom el.

A bélyeg-illetélek csoportonként, egyszer s mindenkorra 2 frt. 65 kr.

Bármely Ausztriában létező sorsjegy, egyenként vagy tetszőszerint összalitá-su csoportokban, részletfizetés mellett a legelőbbban adatik el.

1871. szept. 1-én a

200,000 frtos főnyerőt

nálam nyerték meg egy részlet-jeggyel.

EDUARD FÜRST bankháza

Wien, Stephansplatz.

1871. jún. 15. én.

(19) (6-*)

Alólt Major urnak breslani fe-hér mell-szörpét idült natház, tartós köhögés és tüdő elyálkásodás ellen kitűnő sikerrel használtam, és egy néhány palaezk használatá után egésségem teljesen helyre-állott, minek folytán a nevezett szörpöt hasonló bajokban mindenkinek bizton aján-lom. Győr, 1864. június hó 25-kén.

DEAKY ZSIGMOND,

casaropoli püspök s győri nagy prapost.

Egy kisebb tüveg 60 kr., nagyobb tüveg 1 frt.

Kapható: Kolozsvártt, Binder K. gyógyszerésznél belső-monostortza a Re-dout során, és C. M. MEGAY K. Főgyárért.

A marosvásárhelyi

gőz-cséplőgép-társulat

igazgató választmánya, tudomására hozza a földbirtokos és haszonbérlo. közönségnek miszerint — a kitelhető igényeknek megfelelni óhajtván — még egy

harmadik gőz-cséplőgépet

és egy a faaprításhoz helyenként szükségeltető

fafűrészelő-gépet is,

bévasárolni igyekezett, és így tehát a jeleni csépléti idényt mind a 3 gőz-cséplő-géppel egyszerre **Julius hó végével** nyitandja meg; és pedig:

az 1-sővel Marosvásárhely és Kolozsvár között.

2-dikkal Marosvásárhely és Sz. Régen illetőleg Vées között.

3-dikkal Marosvásárhely és Fehérvár illetőleg Maros-Illye között.

Tisztelettel felkéri tehát az igazgató választmány mindazon gazda urakat, a kik a fenn megjelölt irányok valamelyikébe a társulat cséplőgépeit igénybe venni óhaj-tanak, erre vonatkozó nyilatkozatukat, szóval, vagy írásban alólt választmányi elnök-séghez **mielőbb**, de mindenesetre **Julius 15-keig**, megtenni sziveskedjenek, mi-vel ez idő eltelte után, a társulat ügynöke a végett ki fog küldetni, hogy magát a már jelentkezett felekkel a csépléti ideje, módozata s a készlet mennyisége felett sze-mélyes érintkezésbe tegye, s hogy ekként a cséplőgépek **idényi sorrendje**, a ki-vánalmakhoz képest a választmány által megállapíthatassék.

Marosvásárhelyt, június hava, 1871.

(222) (1-3)

gróf TELEKI SAMU, választmányi elnök.

gróf HALLER GYÖRGY, választmányi elnök.

(223) (1-*)

DEMJÉN

könyv- mű- és hangjegy

KERESKEDESEBEN

KOLOZSVÁRTT,

Főpiacra:

legújabb könyvek, képek,

HANGJEGYEK

valamint kitérő bécsi új

zongorák

gyári áron folyvást kaphatók.

Használt hangszerek becsértetnek

(204) (6-*)

Új és használt

zongorák

a leghíresebb bécsi czégek jótállás mel-lett az eredeti bécsi árakon kaphatók

Triska Ferencz

zongoraárusnál

Kolozsvártt, hídutca 315 szám.

Minden javítások helyben és vidéken is felvállaltatnak és jutányos árszámitással a tartósságért kezeség vállalatik.

LEGUJABBAN MEGJELENTEK

és **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvártt

k a p h a t ó k:

Az elbűvölt nő.

Történeti regény. Irta PONSON du TERRAIL. Francziából ford. Mártonffy Frigyes. I. és II. kötet. Ára 2 frt.

Ausztria — Magyarország és Oroszország.

Irta TÜRRI ISTVÁN. Ára 40 kr.

Raoul lovag.

Történeti regény. Irta SAUNIÉRE PÁL. Francziából fordította Elma. 2 kötet. Ára 2 frt.

A bélyeg és illeték törvények és szabályok.

A legújabb időkig kiegészített hivatalos kiadás. Ára 1 frt 80 kr.

A vörös álarcz.

Regény. Irta MONTÉPIN X. Fordította Rajkay F. I. 4 kötet. Ára 4 frt.

A magy. kir. curiának mint semmitő és legfőbb ítélőszéknek határozatai.

A polg. t. rendtartás (1868. 54. t. cz.) §§-ai szerint. Összeállította HERCZEGH MIHÁLY. Ára 1 frt 60 kr.

A hét vasgyűrű.

Történeti regény. Irta FÉVAL PÁL. Francziából fordította Mártonffy Frigyes. I. és II. kötet. Ára 2 frt.

Vezérfonal a katonai helyszinrajzi oktatáshoz.

A m. kir. honvédelmi miniszterium által elfogadott tankönyv. Ára 50 kr.

Utász- és tábori erődítéstan

a m. kir. honvédelmi miniszterium által elfogadott tankönyv. 11 könyvmatu táblával. I. füzet. A teljes mű ára 2 frt.